

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29.11.1973, sp. zn. 5 Cz 37/73, ECLI:CZ:NS:1973:5.CZ.37.1973.1

Číslo: 59/1974

Právní věta: Následováním manžela do místa jeho bydliště (§ 51 odst. 1 písm. e/ zák. práce) se rozumí zejména založení společné domácnosti po uzavření manželství, společné přestěhování manželů do jiného bydliště nebo obnovení soužití manželů v jejich společné domácnosti po dočasném rozchodu manželů za trvání manželství. Bydlištěm je tu to místo, v němž se manžel pracovníka zdržuje v úmyslu žít tam trvale a vést v něm s druhým z manželů společnou domácnost.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 29.11.1973

Spisová značka: 5 Cz 37/73

Číslo rozhodnutí: 59

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Pracovní poměr, Výpověď z pracovního poměru

Předpisy: 65/1965 Sb. § 51 ods. 1 písm. e

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 59/1974 sb. rozh.

Následováním manžela do místa jeho bydliště (§ 51 odst. 1 písm. e/ zák. práce) se rozumí zejména založení společné domácnosti po uzavření manželství, společné přestěhování manželů do jiného bydliště nebo obnovení soužití manželů v jejich společné domácnosti po dočasném rozchodu manželů za trvání manželství. Bydlištěm je tu to místo, v němž se manžel pracovníka zdržuje v úmyslu žít tam trvale a vést v něm s druhým z manželů společnou domácnost.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 29. 11. 1973, [5 Cz 37/73](#))

Žalující organizace se žalobou domáhala určení, že k výpovědi, kterou jí dal žalovaný dopisem doručeným dne 31. 3. 1972, není dán výpovědní důvod podle ustanovení § 51 odst. 1 písm. e/ zák. práce, když žalovaný nežil odděleně od své manželky, neboť oba měli již od uzavření manželství společné bydliště v H., kde dosud bydlí a vedou tam společnou domácnost.

Okresní soud v Liberci žalobu zamítl. V odůvodnění rozsudku uvedl, že ustanovení § 51 odst. 1 písm. e/ zák. práce má umožnit rodině žít pohromadě a že použití tohoto výpovědního důvodu není

podmíněno změnou bydliště pracovníka.

Proti tomuto rozsudku podala žalující organizace odvolání. Poukazovala na to, že zmíněného výpovědního důvodu lze s úspěchem použít jen tehdy, mají-li manželé fakticky oddělené bydliště, nebo v důsledku změny bydliště druhého manžela anebo jde-li o společné přestěhování. Protože žalovaný žije se svou manželkou ve společném bydlišti v H., není výpovědní důvod podle citovaného zákonného ustanovení dán. Proto navrhovala, aby napadený rozsudek byl změněn a žalobě vyhověno.

Krajský soud v Ústí nad Labem neshledal však odvolání důvodným a rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Dospěl totiž ve shodě se soudem prvního stupně k závěru, že smyslem ustanovení § 51 odst. 1 písm. e/ zák. práce je umožnit pracovníku, aby ve prospěch společného života s druhým manželem řešil situaci, v níž by se výkon práce dostával do rozporu s ustanoveními § 18 a § 19 zák. o rod. Omezení použitého výpovědního důvodu jen na případy uvedené v odvolání žalobce by byly podle názoru soudu druhého stupně v rozporu se shora zmíněným hlediskem, které bere zřetel na povinnosti ukládané pracovníku zákonem o rodině (zákonem č. 94/1963 Sb.).

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že uvedenými rozsudky soudů obou stupňů byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Zákoník práce 1) umožňuje pracovníku skončit pracovní poměr výpovědí buď z důvodů, které jsou výslovně uvedeny v ustanovení § 51 odst. 1 (tzv. kvalifikovaná výpověď), nebo z důvodů jiných, popřípadě bez uvedení důvodu (§ 51 odst. 2 zák. práce). Použije-li pracovník druhé z uváděných možností, pak se mu zákonná výpovědní lhůta, stanovená v § 45 odst. 2 zák. práce, prodlužuje o šest měsíců, pokud se s ním organizace nedohodne jinak (§ 51 odst. 2 zák. práce).

Mezi shora zmíněné kvalifikované důvody skončení pracovního poměru výpovědí patří i výpovědní důvod podle ustanovení § 51 odst. 1 písm. e/ zák. práce. Je nepochybné, že smyslem citovaného zákonného ustanovení je umožnit pracovníku společný život s manželem za účelem upevnění manželského svazku a celistvosti rodiny. Zákonem sledovaného cíle lze však dosáhnout jen tehdy, jsou-li splněny podmínky uvedené v tomto zákonném ustanovení.

Ze znění ustanovení § 51 odst. 1 písm. e/ zák. práce vyplývá, že k úspěšnému uplatnění tohoto výpovědního důvodu je zapotřebí, aby pracovník následoval manžela do místa jeho bydliště. Pod pojmem „následování manžela“ pak nutno rozumět založení společné domácnosti po uzavření manželství nebo obnovení manželského soužití po dočasném rozchodu manželů za trvání manželství a konečně i společné přestěhování manželů do jiného bydliště. Bydlištěm e v této souvislosti míní takové místo, kde se manžel pracovníka zdržuje v úmyslu žít tam trvale a vést v něm s pracovníkem společnou domácnost.

V projednávané věci bylo zjištěno, že žalovaný po celou dobu trvání pracovního poměru u žalované organizace bydlel se svou manželkou v H., kde manželé vedli společnou domácnost. Ke změně tohoto bydliště nedošlo, a proto na straně žalovaného nevzešla ani nutnost následovat manželku do místa jejího bydliště.

Skutečnost, že žalovaný vykonával pro žalující organizaci práce na různých místech mimo společné bydliště manželů, bylo dáno charakterem jeho profese v souvislosti s obsahem pracovní smlouvy. Pokud by úspěšné použití výpovědního důvodu podle ustanovení § 51 odst. 1 písm. e/ zák. práce nebylo podmíněno změnou bydliště pracovníka, pak by skončení pracovního poměru výpovědí podle citovaného zákonného ustanovení dosáhl každý pracovník, který je vázán výkonem práce podle pracovní smlouvy mimo společné bydliště manželů, jestliže by již nadále nechtěl práci za těchto

podmínek vykonávat. Takový výklad by nebyl v souladu se zněním i účelem uváděného zákonného ustanovení, které směřovalo nepochybně jen k tomu cíli, aby bylo umožněno soužití manželů, kteří mají oddělené bydliště, a zaměstnání jednoho z nich jim brání, aby bydleli společně, nebo jestliže odloučení nastalo v důsledku změny bydliště pracovníkova manžela.

Chtěl-li tedy žalovaný skončit pracovní poměr proto, aby již nebyl vázán výkonem sjednaných prací mimo společné bydliště, které s manželkou sdílí, mohl skončit pracovní poměr, ovšem nebyla-li organizace ochotna uzavřít s ním dohodu o skončení pracovního poměru, pak by došlo k výpovědi podle ustanovení § 51 odst. 2 zák. práce s prodlouženou výpovědní lhůtou.

Soudy obou stupňů, které vycházely z jiného právního názoru, porušily svými rozhodnutími zákon v ustanovení § 51 odst. 1 písm. e/ zák. práce.

1) zákon č. 65/1965 Sb. ve znění zákonů č. 88/1968 Sb., č. 153/1969 Sb. a č. 20/1975 Sb.